ॐ

संस्कृतभारती – तेलङ्गाणा

पत्रालयद्वारा संस्कृतम् - कोविदपरीक्षा – फरवरी – २०२३

समयः घण्टात्रयम् दिनाङ्कः २६.०२. २०२३

पूर्णाङ्काः १०० फाल्गुण शुक्लसप्तमी भानुवासरः

I (अ) समस्तपदं लिखित्वा समासनाम लिखत (षण्णाम्) । १ x ६ = ६

१. नखैः भिन्नः
२. द्व्यधिका विंशतिः
३. नवानां रात्रीणां समाहारः
४. वाक् च अर्थश्च
५. सीतया सह वर्तते इति (रामः)
६. न विद्यते बलं यस्याः सा (स्त्री)
७. अर्थम् अर्थम्
८. नगरस्य समीपे

(आ) स्थूलाक्षरैः निर्दिष्टानां पदानां (षण्णाम्) विग्रहवाक्यानि लिखित्वा समासनाम लिखत । १ x ६ = ६

१. ऋषयः ***तपोधनस्य*** व्ययं कर्तुं न इच्छन्ति ।
२. भक्तः ***सप्तशत्याः*** पारायणं करोति ।
३. ***प्रतिसदने*** संस्कृतं विलसेत् ।
४. विघ्नोपशान्तये ***प्रसन्नवदनं*** विष्णुं ध्यायेत् ।
५. मानवः ***क्रोधोद्वेगभयैः*** विमुक्तः भवेत् ।
६. ***दीर्घरज्जुम्*** आनयतु ।
७. ***हरित्रातः*** भक्तः हरिं नमति ।
८. पुत्र ! ***पाणिपादं*** प्रक्षाल्य आगच्छ!

(इ) अधोनिर्दिष्टेषु वाक्येषु रेखाङ्कितानि पदानि परिष्कुरुत (पञ्च) । १ x ५ = ५

१. तत्पुरुषसमासः अन्यपदप्रधानः अस्ति ।
२. निर्देशकेषु सत्यजित् प्रसिद्धतरः ।
३. कार्यदर्शिणा कार्यं कृतम् ।
४. अरविन्दगान्धिमार्गयोः गान्धिमार्गः दीर्घतमा ।
५. गणे पञ्च अक्षराणि भवन्ति ।
६. अलङ्कारौ त्रयः प्रकारौ ।

(ई) विग्रहवाक्यं लिखत । २ x ३ = ६

१. भीमराजपुत्री
२. कर्णाटकराज्यमन्त्री
३. संस्कृतसाहित्याभ्यासः

(उ) सूक्तिद्वयस्य विवरणं स्वभाषया लिखत । १ x २ = २

१. आपत्काले च सम्प्राप्ते यन्मित्रं मित्रमेव तत् ।
२. उद्धरेदात्मनात्मानं नात्मानमवसादयेत् ।
३. यान्ति न्यायप्रवृत्तस्य तिर्यञ्चोऽपि सहायताम् ।

II (अ) अधोनिर्दिष्टानां तद्धितान्तानां विग्रहवाक्यं लिखत । १ x ६ = ६

१. वाल्मीकिः
२. धनी
३. स्थूलत्वम्
४. अश्ववत्
५. वैयाकरणः
६. जानकी

(आ) निर्देशानुसारं उत्तरं लिखत । १ x ६ = ६

१. वह् (णिच् लट् प्र. ए.व)
२. पठ् (णिच् लङ् प्र. ए.व)
३. दृश् (णिच् तुमुन्)
४. हस् (णिच् क्त्वा)
५. पा (णिच् तवतु)
६. लिख् (णिच् लोट्)

(इ) **अधः दत्तानां सन्नन्तरूपाणि / अर्थविवरणं वा लिखत ।** १ x ५ = ५

१. दातुम् इच्छति
२. मुमुक्षवः
३. ज्ञातुम् इच्छा
४. ईप्सुः
५. शुश्रूषा

III (अ) **गुरुलघुचिह्नम् अङ्कयित्वा गणनाम लिखत (पञ्चानाम्) ।** १ x ५ = ५

१. भरतः २. जगाद ३. आरुह्य ४. क्रीणाति ५. कर्तरी ६. विवृणु

(आ) **गुरुलघुचिह्नानि अङ्कयित्वा छन्दसः नाम निर्दिशत ।** १ x ३ = ३

कण्डूयमानेन कटं कदाचित्

(इ) **अधो दत्तेषु वाक्येषु कः अलङ्कारः तस्य कारणं किम्? (त्रयाणाम्) ।** १ x ३ = ३

१. कुम्भकर्णः तालवृक्षः इव आसीत्।
२. वृद्धिः को वा न वाञ्छति।
३. सः सेवाव्रतम् आचरति।
४. तिमिङ्गिलस्यास्य तृप्तिः एव नास्ति।

IV (अ) **त्रयाणाम् अन्वयार्थं तात्पर्यं च संस्कृतेन लिखत ।** ३ x ३ = ९

१. सुजनो न याति विकृतिं परहितनिरतो विनाशकालेऽपि ।
छेदेऽपि चन्दनतरुः सुरभयति मुखं कुठारस्य ॥

२. अनेकशास्त्रं बहु वेदितव्यम् अल्पश्च कालो बहवश्च विघ्नाः ।
यत्सारभूतं तदुपासितव्यं हंसो यथा क्षीरमिवाम्बुमध्यात् ॥

३. किं चन्द्रमाः प्रत्युपकारलिप्सया करोति गोभिः कुमुदावबोधम्।
स्वभाव एवोन्नतचेतसां सतां परोपकारव्यसनं हि जीवितम्॥

४. भीमं वनं भवति तस्य पुरं प्रधानं
सर्वो जनः सुजनतामुपयाति तस्य ।
कृत्स्ना च भूर्भवति सन्निधिरत्नपूर्णा
यस्यास्ति पूर्वसुकृतं विपुलं नरस्य ॥

(आ) **पद्यद्वयस्य पदविभागम् अन्वयरचनां च लिखत ।** २ x ४ = ८

१. आस्वादवद्भिः कवलैस्तृणानां कण्डूयनैर्दंशनिवारणैश्च ।
अव्याहतैः स्वैरगतैः स तस्याः सम्राट् समाराधनतत्परोऽभूत्॥

२. भूतानुकम्पा तव चेदियं गौरेका भवेत्स्वस्तिमती त्वदन्ते ।
जीवन्पुनः शश्वदुपप्लवेभ्यः प्रजाः प्रजानाथ पितेव पासि॥

३. कैलासगौरं वृषमारुरुक्षोः पादार्पणानुग्रहपूतपृष्ठम् ।
अवेहि मां किङ्करमष्टमूर्तेः कुम्भोदरं नाम निकुम्भमित्रम्॥

ॐ

संस्कृतभारती – तेलङ्गाणा

पत्रालयद्वारा संस्कृतम् - कोविदपरीक्षा – फरवरी – २०२३

समयः घण्टात्रयम् | दिनाङ्कः २६.०२. २०२३

पूर्णाङ्काः १०० | फाल्गुण शुक्लसप्तमी भानुवासरः

V (अ) कः कम् अवदत् इति संस्कृतेन लिखत । **१ x ६= ६**

१. शिवपार्वत्योः पुत्रः एव तं हन्तुं समर्थः ।
२. दमयन्ती माम् एव यथा परिणयेत् तथा करोतु ।
३. त्वं सर्वभक्षकः भव। पवित्रम् अपवित्रं सर्वं भक्षय।
४. यदि त्वम् इन्द्रस्य पत्नी भविष्यसि तर्हि सर्वे देवाः त्वां नमस्करिष्यन्ति ।
५. तव इदं शरीरं क्व? तपः कर्तुं बहु दुष्करं, मास्तु प्रयत्नम्॥
६. त्वं भूलोकं गच्छ, तत्र दमयन्त्याः स्वयंवरः भविष्यति।

(आ) संस्कृतेन उत्तरं लिखत (पञ्चानाम्) । **१ x ५ = ५**

१. कुमारसम्भवमहाकाव्ये के के विषयाः उपवर्णिताः ?
२. हंसः किमर्थं विदर्भदेशम् अगच्छत् ?
३.तपसे पार्वती कुत्र गतवती ?
४. दमयन्ती किमर्थं कृशा जाता ?
५. नमस्कृतवतीं पार्वतीं हरः किमिति आशीर्वचनमुक्तवान् ?
६. सरस्वती नलाय किं दत्तवती ?

(इ) संयोजयत । **१ x ६ = ६**

१. दशरूपकम्	(अ) भट्टोजिदीक्षितः
२. कादम्बरी	(आ) भोजदेवः
३. सिद्धान्तकौमुदी	(इ) बाणभट्टः
४. चम्पूरामायणम्	(ई) धनञ्जयः
५. चम्पूभारतम्	(उ) बादरायणः
६. उपनिषदः	(ऊ) अनन्तभट्टः

(ई) अधो दत्तं विषयं अधिकृत्य मातरं एकं लेखं लिखतु । **१ x ३ = ३**

विषयः- भवतः नूतन विश्वविद्यालयस्य विषयं कानिचन विशेषणानि ।

(उ) अधः प्रदत्तान् बिन्दून् उपयुज्य विद्यायाः विषये संस्कृतेन प्रबन्धं (दशवाक्यैः) रचयत। **१ x ४ = ४**

- विद्यायाः महत्वम्
- श्रद्धया विद्या प्राप्यते
- अस्माकं कर्तव्यम्
- २. विद्यार्जनक्रमः
- विद्यासाधनानि

(ऊ) अन्तलिङ्गविभक्तिवचनानि / पदविवरणं लिखत (षण्णाम्) । **१ x ६ = ६**

१. खुरन्यासपवित्रपांसुम्
२. अवेहि
३. आत्मानुचरस्य
४. विहाय
५. कुर्वन्
६. विद्याधरहस्तमुक्ता
७. वसिष्ठेन

जयतु संस्कृतम् । जयतु भारतम् ।